БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 215 (8435)
СЕНТЯБРИИН 11
СРЕДА
1957 он

Сэн 20 мунгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ТАРЯАГАА САГ СООНЬ, ГЭЭЛТЭГҮЙГӨӨР ХУРЯАХЫН ТҮЛӨӨ БҮХЫ ХҮСЭ ШАДАЛАА ЭЛСҮҮЛЭЕ!

Байрын гэр олоор, һайнаар бария

Городуудта, хүдэлмэришэнэй тосхонуудта, колхоз, МТС-үүдтэ байрын гэрнүүд мүнөө улам олоор баригдажа байна. Гансахан мүнөө жэлдэ республика доторнай 120 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада оруулагдахаар хараалаганхай. Энэ хадаа нёдондо жэлэйхиһээ хэдэн дахин ехэ юм.

Гэхэтэй хамта, хүн зон байраар үшөөл дуталдадаг зандаа. «СССР-тэ гэр байра олоор баридаг болохо тухай» тогтоол соогоо КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет ойрын 10—12 жэл соо орон дотор гэр байра дутамаггүй болгохо гэһэн зорилго табиһан байна. Парти, Правительствын энэ тогтоолые Бурят-Монголой ажалшад ехээр һайшаан дэмжээ.

Гэр байрын асуудал хүсэдөөр шиидхэхэ энэ шухала зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхэ бүхы эрхэ байдал, арга боломжо манайда бии. Яһала хүрэхөөр материально-техническэ база бии болгогдонхой, барилгын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдшье олон.

Гэр байра бариха асуудалда республикын олон партийна, советскэ, профсоюзна организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд ехэ харюусалгатайгаар хандажа, энэ талаар үүсхэл эдэбхи, оролдолго хэшээл гаргана. Жэшээнь, паровозовагонно заводто гэр байрын барилга муу бэшээр хэгдэнэ. Эндэ 4100 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр мүнөө жэлдэ бэлэн болохо юм. Заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд горькиинхидһоо жэшээ абан, гэр байра өөрынгөө хүсөөр бариха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Ажалайнгаа һүүлээр барилгада хабаадалсадаг бригаданууд бүхы шахуу цехүүдтэнь байгуулагданхай. Энэ хэрэгтэ хүдэлмэришэдэй гэр бүлын гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Заводто 16 байратай 15 хоёр дабхар гэр баригдаад, тэдээн соо айлнууд түбхинэнхэй. Үшөө хоёр дабхар 85 гэр бэлэн боложо байнхай. Өөрынгөө хубида гэр бариха ябадал заводто үргэнөөр дэлгэрээ. 215 хүдэлмэрилэгшэд өөһэдтөө гэр барижа байнхай. Тэдэнэй 50 бүлэнь мүнөө жэлдэ гэрээ төлолхо байна.

Зүүн Сибириин түмэр замай дүрбэдэхи отделенидэ байрын гэр амжалтатайгаар хэгдэнэ. Мүнөө жэлдэ 10 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр бэлэн болохо юм. Энэнь үнгэрһэн зургаан жэлэй турша соо баригдаһан байрануудһаа ехэ талмайтай 8 байратай долоон гэр баригдажа дүүргэгдэө. «СССР-тэ гэр байра олоор баридаг болохо тухай» КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые зүбшэн хэлсэжэ, арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, республикын түмэрзамшад ойрын гурба-дүрбэн жэлэй турша соо бүхы хүдэлмэрилэгшэдөө байраар хүсэд хангаха гэжэ хараалһан байха юм.

Түнхэнэй, Сэлэнгын, Заиграйн, Бичурын аймагуудай колхозууд болон МТС-үүдтэ мүнөө жэлдэ байрын олон шэнэ гэрнүүд, культурно-ажаһуудалай байшангууд баригдаа.

Гэхэтэй хамта, республика дотор бүхы дээрээ гэр байра барилга хангалтагүйгөөр ябана. Найман һарын дүнгүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ гэр бариха түсэбэй ойрдоол гурбанай нэгэ хуби дүүргэгдэө.

Улан-Удэ городто барилга тон удаанаар хэгдэнэ. Мүнөө жэлдэ 56 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада оруулхаар хараалагдаһан аад, сентябриин 1-нэй байдалаар ойрдоол 9,2 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байра ашаглалгада үгтэжэ, барилгын түсэб миил 16,4 процент дүүргэгдээд байна. Гусиноозерск, Городок болон Кяхта городуудта мүн лэ иимэрхүү байха юм.

Республикын ниислэл—Улан-Удэдэ, Кяхта болон республикын бусад һуурин газарнуудта барилгын хүдэлмэри эрхилдэг, «Бурмонголстрой» трест республика доторхи барилгын гол организаци болобошье, илангаяа муугаар хүдэлмэрилдэг байһаниинь гэмшэлтэй. Түсэбэйнгөө ёһоор тус трест мүнөө жэлдэ 10,4 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр бариха ёһотой юм. Трестын коллектив Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ой хүрэтэр жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ уялга абаа һэн. Теэд энэ трест найман һарын турша соо байрын нэгэшье гэр ашаглалгада оруулаагүй гэхэдэ болохо байна.

«Тимлюйцемстрой», «Забайкаллестрансстрой», «Джидастрой», тэрэшэлэн «Байкалгосрыбтрестын» барилгын участогууд байрын гэрнүүдые ашаглалгада оруулха түсэбөө дүүргэнэгүй. Эдэ организацинуудта барилгын хүдэлмэриин үнэ сэн дээгүүр байһан зандаа.

Ториин, Кударын, Кабанскын, Яруунын болон бусад аймагуудай олон колхозууд болон МТС-үүд байрын ехээр дутадаг болобошье, барилгын хүдэлмэридэ зохихо анхарал хандуулнагүй, гэр байра барилгын горьтой дутуунуудай нэгэн гэхэдэ, барилгын хүдэлмэриин шанар муу байһаар.

Республика дотор гэр байра барилга юундэ хангалтагүй байнаб гэхэдэ, хамагай түрүүндэ барилганууд дээрэ ажал хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнэ. Барилгын организацинуудай олон хүтэлбэрилэгшэд мүнгэ зөөрөө, хүдэлмэриингөө хүсые жэжэ жэжээр олон барилгануудта сасажархёод, тэдэнээ материал болон техникээр хүсэд хангадаггүй. Хүшэр хүдэлмэри бүрин оньһожоруулха тухай оролдолго гаргадаггүй, бии байһан механизмууд болон агрегадуудаа муугаар ашагладаг байна. Эдэ бүгэдэһөө боложо, ажалай бүтээсэ бага байжа, хүдэлмэри удаардаг байха юм.

Үбэлэй хүйтэнэй болотор багахан саг үлэбэ. Байра бариха түсэбөө хүсэд дүүргэхын тулада таарамжатай сагта хүдэлмэреэ эгээн лэ бүтээсэтэйгээр эмхидхэхэ шухала. Эдэ үдэрнүүдтэ газарай хүдэлмэри болон байрын гэрнүүдэй газаа талые нюурлалга дүүргэхэ хэрэгтэй.

Барилгын предприятинуудай хүдэлмэридэ, байра бариха түсэб дүүргэлгэдэ партийна, советскэ, профсоюзна организацинууд ехэ анхарал хандуулха зэргэтэй. Ажалшадта байра шадаал һаа олоор үгэхын тулада бүхы арга боломжонуудаа улам һайнаар ашаглаха хэрэгтэй.

Энэ дутагдалнууд дары усадхагдаха ёһотой

Энэ жэлдэ Кяхтын аймагай колхозууд, хониной совхоз таряа хуряалгые богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхэ бүхы арга боломжотой. Гэбэшье, эндэ хуряалга ехээр удааржа байна. Сентябриин 5 хүрэтэр Погранична МТС-эй харьяата колхозууд амяарлан хуряалга эхилээгүй байшоо.

Таряалангай талмай ехэтэй Калининай нэрэмжэтэ колхозой Пригороднэ гэжэ газарта амяарлан хуряалгые августын 26—28-най үдэрнүүдтэ эхилжэ боломоор байгаа. Теэд колхозой агроном нүхэр Кудинова элдэб шалтагаан урдаа барьяад, таряа хуряалга эхилхые зүбшөөгөөгүй байба.

— Манай бригадын полинууд дээрэхи таряае үни хада амяарлан хуряажа болохо байгаа. Гэбэшье, МТС-эй, колхозой агрономууд энээгүүр ерэнэгүй. Тиимэһээ өөһэдөө хуряалга эхилхээ айнабди,— гэжэ энэ колхозой Бомын тракторна бригадын бригадир нүхэр Капустин гомдоно. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой таряалангайнь ехэнхи талмай Сорон гэжэ газарта байдаг юм. Эндэ Погранична МТС-эй 10-дахи тракторна бригадын хоёр лафетнэ жатка муугаар хүдэлнэ. Нүхэр Вамбуевай лафетнэ жатка табан үдэрэй туршада ойрдоол 28 гектар хадаба. Энэ агрегат шэрэдэг «ДТ-54» трактор (трактористнь нүхэр Доржиев) муугаар заһагдаһан дээрэһээ эбдэржэ, урагшаа ябанагүй.

Энэ колхозой Санхир гэжэ газарай 150 гектар шэниисын полиие августын һүүл багаар хуряажа боломоор байгаа юм. Теэд МТС-эй 8-дахи тракторна бригадын механизатор нүхэр Бухоголовой лафетнэ жаткын агрегат тэндэ хүрэжэ шадангүй харгыдаа эбдэршоо. Нүгөө үдэрынь колхозой агроном хадаа нүхэр Бухоголовой агрегадые Онхолюунай участогта ошожо хүдэлхэ гэжэ захирһан байна. Хоёрдохи жаткань мүнөө хүрэтэр үшөө суглуулагдан хабсаргагдаагүй. МТС-эй болон колхозой агрономууд лафетнэ жаткануудай ябаха маршрудые эртээнһээ зохёогоогүй байшоо.

Погранична МТС-эй 10 тракторна бригадын нэгэшье лафетнэ жаткада һүниндөө хүдэлхэ түхеэрэлгэнүүд хэгдээгүй. Тиимэһээ лафетнэ агрегадууд һүниндөө хүдэлгэгдэнэгүй. Мүн хоёр халаанай хүдэлмэри тэндэ эмхидхэгдээгүй байһаар.

Амяарлан хуряалга юундэ иигэжэ унжагайрнаб гэхэдэ, МТС-эй болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд «таряамнай ногоон» гэһэн шалтагаан дурдаад, энэ шухала хэрэгые үргэн далайсатайгаар ябуулхын түлөө оролдолго хэшээл гарганагүй. Илангаяа колхозуудай агрономууд энэ талаар зэмэтэй. «Сталинай нэрэмжэтэ колхозой агроном нүхэр Игумнов үрэһэнэй участогые амяарлан хуряалгахагүйб» гэжэ мэдүүлнэ. Погранична МТС-эй главна агроном нүхэр Пантелин колхозой агрономуудай иимэ баримтагүй мэдүүлгэнүүдтэй эбсэшоод байһаниинь гэмшэлтэй.

Олонхи тракторна бригадануудай полевой станууд һайнаар түхеэрэгдээгүй. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлдэг гурбан тракторна бригадын полевой станууд заһагдаагүй байһаар. Шармайн, Хуурай Хүндын, Онхолюунай полевой станууд хабарай тарилгын эхилхэһээ хойшо нэгэшье сагаадагдаагүй. Досоонь хүнэй орохо аргагүй, задагай нобшо. Кяхта городһоо туһалхаяа ерэһэн һургуулиин һурагшад таатай зохид байраар хангагдаагүй. Муу байрада байһан дээрэһээ олон хүүгэд гэртээ бусана. Иимэ ушар Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гурбадахи комплексно бригадада үзэгдэнэ.

Таряа хуряалгада ябажа байһан механизаторнуудай, колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөө һулаар эмхидхэнэ. Механизаторнууд социалистическэ уялгануудые абаагүй. Тракторна бригадануудай полевой стануудта лозунг, плакадууд, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд үгы. Агитаторнууд тэндэ томилогдоодүй. Энээнэй түлөө МТС-эй партийна организаци (секретаринь нүхэр Мешков) зэмэтэй.

Кяхтын аймагай хүтэлбэрилэгшэд таряа хуряалгые богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхын зорилгоор дары хэмжээ абаха ёһотой.

Д. Болхоев,
манай корреспондент.

ГЕКТАРҺАА 20—25 ЦЕНТНЕР ТАРЯАН АБТАХАНЬ

Баргажанай аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз шэниисын, хара таряанай баян ургаса абажа байна. Хүнтэйн МТС-эй механизатор нүхэр И. Степановай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада тэндэ ажаллана. Тус бригадынхид 600 шахуу гектар шэнэ ба боро газарта тарилга хэһэн юм. Баргажанда һаядаа үзэгдөөгүй ехэ таряан мүнөө эндэ ургаа. Таряанай зарим участогуудай гектар бүриһөө 20—25 центнер шэниисэ хуряагдахаар хараалагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) тракторна бригадын бригадир И. М. Степанов, таряан ажалай бригадын бригадир П. М. Максимов, Хүнтэйн МТС-эй главна агроном Н. П. Лапин намарай хара таряанай ургаса хаража байна.

О. Раднаевай текст,
Г. Носковой фото.

Графигаа дүүргэнэгүй

СОСНОВО-ОЗЕРСК. **(Телефоноор абтаба).** Яруунын аймагай мяха-һүнэй совхоз (директорынь А. Н. Зайцев) августын 25-һаа эхилжэ таряандаа ороһон юм. Үдэр бүри хэдэн зуугаад центнер шэнэ ургасын ороо-һон тоогуудта сугларжа байнхай. Теэд энээнээ гутаангүйгөөр хатаажа, сэбэрлэжэ гүрэндэ тушааха, хүрэнгэ хааха хүдэлмэри муугаар хэгдэнэ. Совхозой таряа сэбэрлэдэг 20 машинын ойрдоол 4-ниинь хүдэлнэ.

Хоёрдохи фермэнь (эрхилэгшэнь М. Мулонов, бригадирынь Р. Доржиев) совхоз соогоо эгээл ехэнь юм. Тоогтонь үдэрэй хэдэн арбаад машина нойтон ороо-һон буужа байдаг. Теэд энээниие сэбэрлэлгэдэ «ОСМ-ЗУ» гэжэ таряа сэбэрлэдэг нэгэ машина хүдэлдэг. Иигэжэ үдэр соо ороһон ороохо таряанай хахадыншье сэбэрлэгдэнэгүй. Тус фермэдэ ороохо хатааха машина хүдэлнэгүй. Энэ фермэһээ нэгэшье центнер ороо-һон гүрэндэ тушаагдаагүй байһаар. Гэхэтэй хамта фермын тоогто байһан «ВИСХОМ» гэжэ ороохо хатаадаг машина мүнөө болотор ашаглагдаагүй байна.

Совхозой бусадшье фермэнүүдтэ иимэрхүү байдал тохёолдонхой. Энээнһээ боложо, совхоз гүрэндэ ороохо тушааха графигаа дүүргэнэгүй. 50 мянган центнер таряа гүрэндэ тушааха түсэбтэй аад, ойрдоо 800 центнерыень тушаагаа.

Юун дээрэһээ иимэ байдал ушараа гэхэдэ, совхозой ахалагша механик нүхэр Г. Крашенинин даалгабарита тушаалдаа хайша хэрэгээр хандана. Совхозой дирекциин, парторганизациин зүгһөө энэ талаар бодото хэмжээн абтанагүй.

А. Шулунов.

ТЕЛЕГРАММА

Болгариин Арадай Республикын Арадай Суглаанай Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Георгий ДАМЯНОВТА
Болгариин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Антон ЮГОВТА
Болгариин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи Секретарь нүхэр Тодор ЖИВКОВТО

Хүндэтэ нүхэд,

Фашистнуудай эзэмдэлгэһээ Болгариин сүлөөлэгдэһөөр 13 жэлэй ойн ехэ һайндэр — Эрхэ сүлөөгэй Үдэрөөр дашарамдуулан, Советскэ Союзай Верховно Соведэй Президиум, Министрнүүдэй Совет, Коммунистическэ партиин Центральна Комитет болон бүхы совет арад Таанадые, мүн ахадүү болгар арадые үнэн зүрхэнһөө амаршалжа, мэндэеэ хүргэнэ.

Ороноо экономическа, политическэ болон соёл культурын талаар хүгжөөхэ хэрэгтэ Болгариин арад габьяата Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэри доро ябажа, үнгэрһэн 13 жэлэй туршада ехэ амжалта туйлаба гэжэ бидэнэр айхабтар ехээр баярлан тэмдэглэнэбди. Гээгдэнги, гадаадын оронуудһаа дулдыданги байһан өөрынгөө оронийе танай хүдэлмэришэд, таряашад болон ажалшадай интеллигенци түүхэтэ богонихон болзор соо хүгжэнги, улам бүри бэхижэжэ байгаа социалистическэ гүрэн болгожо шадаа.

Болгар арадай баатарлиг шангаар тэмсэһэнэй ашаар олон шэнэ завод, фабриканууд, шахта болон электростанцинууд баригдаа, промышленностиин хэдэн шэнэ һалбаринууд байгуулагдаа, улам ехэ промышленна продукци бүтээн гаргагдадаг болоо. Хүдөө ажахын хамжаануудта орожо эрхилхэдэ, ехэ һайн байна гэжэ өөһэдынгөө дүй дүршэл дээрэһээ ажалша таряашад ойлгоо. Кооператив хамжаануудые байгуулан Болгариин хүдөө ажахые хүгжөөхэ гээшэ эгээл зүб зам гэжэ мүнөө харагдаад байна.

Коммунистическэ партиин болон правительствын саг үргэлжын оролдолго гаргадаг байһанай ашаар болгар арадай ажабайдал таһалгаряагүйгөөр һайжарна, түхэл маягаараа национальна, удхаараа социалистическэ соёл культурань һалбарна.

Дэлхэйн улам олон гүрэнүүдэй дунда Болгариин Арадай Республика ехэ хүндэтэй боложо байна. Эб найрамдалай, арадуудай аюулгүйе сахиха политика эрид шууд бэелүүлэн, Болгариин Арадай Республика ахадүү бусад социалистическэ оронуудтай нэгэн хамта уласхоорондын түгшүүрилтэ шанга байдалые һулаагуулхын, бүхы дэлхэй дээрэ энхэ тайбан байдал тогтоохын түлөө шууд сэхээр тэмсэнэ.

Советскэ Союз болон Болгариин Арадай Республика хоорондоо таһаршагүй ахадүүгэй хани барисаатай юм. Энэ хани барисаанай эхин аяар урда сагта үни табигдаһан байгаа. Манай арадууд политическэ, экономическа болон соёл культурын талаар жэл ерэхэ бүри үргэнөөр харилсана, БКП болон КПСС хоорондоо улам нягта холбоотой боложо байна.

СССР-эй, мүн Болгариин Арадай Республикын правительственна болон партийна делегацинуудай хоорондо энэ оной февральда болоһон хэлсээн манай оронуудай хани барисаа, холбоо харилсаа саашадаа хүгжөөхэ хэрэгтэ илангаяа ехэ удхашанартай байба. Советскэ Союз Болгари хоёр хоорондоо харилсахадаа, пролетарска интернационализмын ленинскэ гол ёһонуудые, тэгшэ эрхэтэйгээр харилсаха, бэе бэедээ туһаламжа үзүүлхэ, бэе бэеынгээ үндэһэ яһатанай аша туһые харалсаха, бэе бэеынгээ дотоодын хэрэгүүдтэ оролсохогүй гэһэн гол ёһонуудые баримтална гэжэ хэлсээн үшөө дахин харуулаа. Энэ хэлсээнэй һүүлээр гар табигдаһан Деклараци мүнөө амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ бидэнэр ехээр баярлан тэмдэглэнэбди.

Арадуудайнгаа ерээдүй һайхан байдалай түлөө тэмсэлдэ шуһаяа адхаһан Болгариин болон Россин эрхим һайн хүбүүд, басагадай бэхижүүлһэн манай бодото хани барисаан манай арадуудай аша туһада саашадаа бүри бэхижэн батажахынь түлөө советскэ хүнүүд хүсэ шадалаа гамнангүй оролдохо гэжэ, хүндэтэ нүхэд, Таанадаа найдуулхыемнай зүбшөөгыт.

Социализм байгуулха хэрэгтэ, бүхы дэлхэй дээрэ энхэ тайбан байдал тогтоохын түлөө агууехэ тэмсэлдэ саашадаа амжалта туйлахыетнай Таанадта, бүхы болгар арадта үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

Болгар арад, тэрэнэй Коммунистическэ партинь мандаха болтогой!

Совет-болгар арадуудай хани барисаан улам һалбаран мандаха болтогой!

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ
Н. БУЛГАНИН.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь
Н. ХРУЩЕВ.

1957 оной сентябриин 8.

Радикалнуудай болон радикал-социалистнуудай Франциин республиканска партиин делегацитай Н. С. Хрущев уулзаба

Мүнөө Крымдэ амаржа байһан КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев радикалнуудай болон радикал-социалистнуудай Франциин республиканска партиин делегацитай сентябриин 9-дэ уулзаа. Энэ делегаци Советскэ Союзаар айлшална. Тус партиин вице-түрүүлэгшэ, радикал-социалистнуудай парламентска группын түрүүлэгшэ Эдуард Даладье делегацие толгойлно.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи харийн гүрэнүүдтэй соёл болбосоролой талаар харилсаа байгуулха гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Г. А. Жуков хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

СССР Франци хоёрой хоорондо экономическа, мүн культурна холбоо харилсаа үргэдхэхэ нилээд ехэ арга боломжо бии гэжэ хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ онсолон тэмдэглэгдэбэ.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө манай парторганизациин оролдолго

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандахадаа бүри 1957 ондо бэелүүлэгдэхэ ёһотой тодорхой зорилгонуудые колхоз, совхоз, МТС-үүдэй үмэнэ табиһан, хүдөө ажахын продукт бүри ехээр абаха хэрэгтэ шэнэ амжалта туйлахыень уряалһан байна.

Заиграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени, партийна организаци энэ заабарие харааадаа абан, ажахынгаа доторой арга боломжонуудые тооложо үзөөд, мүнөө жэлдэ 1956 онойхидо орходоо 1,5 дахин ехэ мяха, тэрэ тоодо 3,3 дахин ехэ гахайн мяха абаха, һү һаалгые нёдондонойхидо орходоо 1160 центнерээр дээшэлүүлжэ, хамта дээрээ 3640 центнер һү һааха гэжэ шиидээ һэн.

Һү, мяха, нооһо элбэгээр абахын тулада доро дурсагдаһан хэмжээнүүдые партийна организацимнай правленитэй хамта хараалаа. 178 толгой эбэртэ бодо мал, 600 толгой хони, 10 адуу бэлшээжэ таргалуулхын тулада тусхай гүүртэ эмхидхэгдээ. 604 гахай шахагдажа, ехэ болгогдожо байна. Мүн үнеэднай зунай байрада гаргагдаад, хирэхирэ болоод лэ бэлшээринь һэлгэгдэжэ байдаг.

Һүнэй-товарна фермэдэ, мал таргалуулха гүүртэнүүдтэ ажалдаа шалгарһан эрхим колхознигуудые партийна организаци, правлени эльгээһэн байна. Үйлэдбэри дээрэ хүдэлдэг 21 коммунистнуудаймнай 9-ниинь, тиихэдэ 6 комсомолецууд малшад юм. Малшадай дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэнхэй, дүнгүүдынь һара бүри гаргагдажа, «Малшадай үдэрэй» болоходо зүбшэн хэлсэгдэдэг.

Партийна организациин үүсхэлээр жэлэй эхеэр социалистическэ мүрысөөнэй услови баталагдаһан, малшадые урмашуулха хэмжээнүүд хараалагдаһан байгаа.

Малай фермэ, гүүртэ, отара бүридэ агитаторнууд томилогдонхой. Хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ зорилгоор парти, правительствын һүүлэй жэлнүүдтэ абаһан шиидхэбэринүүдые тайлбарилхадаа, агитаторнууднай малшадай үмэнэ табигдажа байһан тодорхой зорилгонуудтай нягтаар холбодог юм.

Һү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүрэхэ гэһэн партиин уряае манай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой малшад угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаад, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа. Жэшээлхэдэ, һаалишан нүхэр М. М. Афанасьева мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 2 мянган литр һү һааха уялга абаад, һү һаалга дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсохыень аймагайнгаа һаалишадые уряалһан байгаа.

Малай фермэ болон гүүртэнүүдтэ шэнэ газетэ, журналнууд саг соонь абаашагдажа байдаг. Гадна, һүүдэл библиотекэ эмхидхэгдэнхэй, зарим фермэ, отарануудта радиоприёмнигууд бии.

Эдэ бүгэдын ашаар малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар манай колхоз энэ жэлдэ зарим амжалта туйлаа. Энэ жэлэй найман һара соо 1098 литр һүн үнеэн бүриһөө һаагдаа. Энэмнай үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 252 литрээр ехэ. Тиихэдэ түрүү һаалишаднай найман һара соо үнеэн бүриһөө 1050-һаа 1320 литр хүрэтэр һү һаагаа. Тэдэнэй тоодо М. М. Афанасьева, Т. Иванова, Н. Борисова, В. Афанасьева, Л. Ботова, Г. Димова болон бусад ороно.

Социалистическэ мүрысөөнэй гуримай ёһоор һү һааха һарынгаа даалгабари үлүүлэн дүүргэһэн һаалишад болон мал адуулагшадта шан болгон 44 мянган түхэриг үгтөө.

Ажахынгаа эгээн олзотой һалбари болоһо гахай үсхэбэрилгэдэ колхозой парторганизаци, правлени ехэ анхарал табина. 1950 онойхитой сасуулбал мүнөө жэлдэ түлэеэ абахадаа гахайнууднай 600 толгойгоор олон болохо, гахайн мяха абалга 214 центнерээр дээшэлхэ байна. 1956 ондо хамта дээрээ 32 центнер гахайн мяхан гүрэндэ тушаагдаа һаа, энэ жэлэй долоон һарын турша соо 48 центнер гахайн мяхан тушаагдаа. Жэлэй дүүрэтэр хамтадаа 250 центнер шэгнүүртэй үшөө 300 толгой гахай тушаахаар хараалнабди.

Манай эрхим гахайшад нүхэд П. А. Ботова, Е. В. Шагина арба гаран жэл соо гахай хаража байдаг юм. Тэдэнэр ногоон тэжээл хэрэглэлсэхын тулада хабарай эхеэр олонхи гахайнуудаа түрүүлхэ гэжэ оролдоно.

Энэ жэлэй найман һара соо үсхэбэридэ байһан эхэ гахай бүриһөө 8,9 поршоонхо, нэгэ түрүүлээд худалдаха гахайһаа 5 поршоонхо абтаа. Олон удаан жэлдэ һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө нүхэд Ботова, Шагина болон бусад жэл бүри баясхаланда хүртэжэ, мүнгэн шан абадаг байна.

Зунай үедэ гахайнууднай Илхи голой захада зуһаланда гаргагданхай. Гахайнуудай өөһэдөө малтажа эдихын тулада тэндэнь зургаан гектар хартаабха таринхайбди. Мүн үбэлэй сагта гахайнуудаа һайнаар харууһалхын, поршоонхонуудые бүрин бүтэнөөр томо болгохын тулада 50 толгой эхэ гахайн байха дулаан типовой байра бараябди.

1957 оной январиин 1-дэ 3114 хонитой байхаар түсэблэһэн аад, мүнөө 3891 толгой хонитой болообди. Хонин бүриһөө 2 килограмм 520 грамм нооһон хайшалагдаа. Тиихэдэ 100 эхэ хониһоо оройдоол 54 хурьга абаабди. Нооһо хайшалалга, түл абалга тон хангалтагүй, хони үсхэбэрилхэ ба нооһо ехээр абаха талаар парти, правительствын табижа байһан эрилтые оройдоошье хангажа шаданагүй гээшэ.

Хонёо олон болгохо, нооһо ехээр хайшалха тухай КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Совминай Бэшэгые зүбшэн хэлсэхэдээ, партийна организаци, правлени хони үсхэбэрилгынгөө дутууе хараадаа абан, 1960 ондо хонин һүрэгэйнгөө тооe 1956 онойхидо орходоо 1200 толгойгоор олон болгохо, мүн эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 222 килограмм нооһо хайшалжа абадаг болохо гэһэн уялга абаа һэн.

Энээнтэй дашарамдуулан парторганизаци правленитэй хамта хонишодой бригадануудта эрхим колхознигуудые шэлэжэ табяа. Хониной үүлтэр һайжаруулха зорилгоор 60 хуса абтаа. Сентябриин 1 хүрэтэр эхэ хонидойнгоо 79 процентые ороондо оруулаабди. Мүнөө үедэ хониной байра бариха саг үргэлжын бригада хүдэлмэрилнэ.

Парторганизацимнай хүдөө ажахын продукт тушааха түсэбэй дүүргэлтые хододоо хинажа байдаг. Һү тушааха, худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Мяха тушааха түсэбөө 41 процент, нооһо тушааха түсэбөө 102 процент дүүргээбди.

Малаа олон болгохо, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тэжээл бэлэдхэл ехэ удхашанартай. Мүнөө үбһэ хуряалга дээрэ олон хүн, 10 морин косилка, 17 морин тармуур, ашаанай машинанууд болон мори унаа табигданхай. Мүн МТС туһална. Тиибэшье, үбһэ хуряалга, илангаяа силос даралга хангалтагүйгөөр ябажа байна. Тэрэниие шангадхаха тушаа шанга хэмжээ абахабди.

В. Гребенников, Заиграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь.

Лекци уншахыень үнинэй хүлеэнэбди

Хүдөө нютагуудтахи малай гүүртэ, отарануудта ажалладаг малшад, мүн бусад колхознигууд орон дотор, бүхы дэлхэй дээрэ боложо байһан һонинуудые дуулаха, тэрээн тухайда лекци, хөөрэлдөө шагнаха дуратай байдаг гээшэ. Гэхэ зуура, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи комплексно бригадада хөөрэлдөөн, лекци эмхидхэгдэдэггүй. Кино харуулагдадаггүй шахуу. Манай колхоздо ябаха ёһотой киномеханик Овчинникова бии юм. Теэд энэ нүхэр ажалдаа хайхарамжагүйгөөр хандадаг. Энээн тухайдань аймагай газетэдэ шүүмжэлэн бэшэгдэһэн байха. Мүн сельсоведэй сесси дээрэшье хэлсэгдээд, 7 хоног бүхэндэ нэгэ ерэжэ байха гэһэн шиидхэбэри гаргагдаа һэн. Энээнэй һүүлээршье хубилалта болоһон юумэн байхагүй.

Үбһэнэй, таряанай хүдэлмэриин үедэ хүдэлжэ байһан колхознигуудта концерт, наадан харуулагдадаггүй. Эдэ бүгэдэн тухай түсэхайта хүнүүдынь һанаагаа зобог лэ.

Б. Дандаров.

Хэжэнгэ.

Дүлэтэ революционер Ф. Э. Дзержинский

(Түрэһөөрнь 80 жэлэй ойдо)

Коммунистическэ партиин, Советскэ гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагша Ф. Э. Дзержинскиин түрэһэн үдэрһөө хойшо 1957 оной сентябриин 11-дэ 80 жэл гүйсэбэ. Октябриин герой, революцида эрэлхэг зоригтойгоор хабаадагша, социалистическэ промышленность болон транспортын түрүүшын хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Феликс Эдмундовичые советскэ хүнүүд хододоо һанажа ябадаг. Манай үеын түрүү хүнэй бүхы эрхим шэнжэ шанар тэрээндэ хүсэдөөр бэелэн харагдадаг байгаа.

Польско арадай агууехэ хүбүүн Ф. Э. Дзержинский бага наһанһаа эхилэн арадайнгаа эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлдэ өөрыгөө зорюулаа. Үнгэрһэн зуун жэлэй эсэс багаар революционно хүдэлмэри хэжэ ороод, Польшын, Литвагай болон Россин социал-демократическа организацинуудые байгуулгада, тэдэнэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаа. Агуухэ Ленинэй шаби, Роза Люксембургын, Карл Либкнехтын соратник байһан Феликс Эдмундович бүхы наһан соогоо тэмсэл хэжэ, хүдэлмэришэнэй уласхоорондын хүдэлөөнэй интернациональна шэнжэ шанарые бодотоор харуулаа. Сусаршагүй эршэ зоригтой байжа, бүхы шадабари, арюун сэбэр оюун бодолоо хүдэлмэришэн ангиие сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ, дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалистическэ гүрэниие байгуулха хэрэгтэ, бүхы оронуудай ажалшадые нэгэдүүлхэ хэрэгтэ сүм зорюулһан байгаа.

Дүлэтэмэ агитаторай, арюун һайхан нангин хэрэгэй түлөө тэмсэлшын үгые Варшавын, Краковай, Лодзиин Вильнын, Петербургын, Москвагай, Берлинэй хүдэлмэришэд, Дзержинскиин сүлэлгэдэ нэгэтэ бэшэ байһан газар нютагуудай таряашад соносодог байһан юм. Тэрэнэй барагдашагүй хүсэл зоригтойгоор эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулдагыень сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь баяртайгаар ажаглан хаража ябадаг байгаа. Хаа хаанагүй—заводто гү, али тосхондо, партийна комитедэй заседани дээрэ, партиин IV, VI съезднүүд дээрэ большевистскэ гол ёһонуудые, Ленинэй хэрэгые хамгаалжа, дайсадта шанга сохилто үгэдэг байһан юм. Эрэлхэг зоригто тэмсэлшын дура зоригые юуншье нугалжа шадаагүй юм. Тэрэ хамта дээрээ 10 жэлдэ түрмэдэ һуугаа. Сүлэлгэдэ хэдэн удаа ошоод, тэндэһээ тэрьедэн гаража шададаг байгаа. Мүн хаанта засагай түрмэнүүд соо сохюулдаг наншуулдагшье байһан юм. Ушханай ханяадаар үбшэлһэн, зүгөөр эрэлхэг хатуу зоригоо хухараагүй Ф. Э. Дзержинский восстани хэһэн арадаар Бутырска түрмэһөө 1917 оной мартда сүлөөлэгдэжэ, хэдэхэн үдэр соо амарһанайнгаа һүүлээр унаһан малгайгаа абангүй хүдэлмэрилжэ ороо бэлэй.

1917 оной Октябрьска восстанида бэлэдхэлэй болоҗо байһан түүхэтэ үдэрнүүдтэ

Дзержинский Партийна центрын, Сэрэгэй-революционно комитедэй гэшүүн байгаа. Восстаниин илаһанай һүүлээр Дотоодын хэрэгүүдэй арадай комиссариадай коллегиин гэшүүн байба.

ВЧК байгуулха тухай Ф. Э. Дзержинскиин дурадхаһан проектые РСФСР-эй Совнарком 1917 оной декабриин 7 (20)-до баталаа һэн. ВЧК-гэй хүтэлбэрилэгшэ тухай асуудалай табигдахада: «Эндэ эрхим һайн пролетарска якобинец хэрэгтэй...» гэжэ В. И. Ленин хэлэһэн юм. ВЧК-гэй түрүүлэгшээр Ф. Э Дзержинский томилогдоо һэн. Тиигэжэ пролетарска революционерэй ажабайдалда эгээн лэ гайхамшагта үень эхилһэн байгаа. «Тэмсэлэй эгээн лэ гал дүлэн соо эдэ үдэрнүүдтэ бии ябанаб. Солдадай ажабайдалда амаралта гэжэ байдаггүй. Юуб гэхэдэ, манай гэрые хамгаалха хэрэгтэй. Өөһэдынхид тухайгаа, өөр тухайгаа һанаха забда байхагүй. Ажал ехэ, тэмсэл айхабтар шанга. Зүгөөр минии зүрхэн урда мэтэ урин дулаан байһан зангаараа. Бүхы минии саг тэмсэлэй ябуулгада таһалгаряагүй зорюулагдана...» гэжэ тэрэ һамгандаа тиихэдэ бэшэһэн байгаа. (**Ф. Э. Дзержинский.** Шэлэгдэмэл статьянууд, үгэнүүд. М., 1947 он, нюур 118).

Доторой дайнай үедэ ВЧК революциин һүртэ хүсэтэй зэбсэг байһан юм. Дзержинскиин толгойлдог тус комисси Советскэ гүрэнэй дайсадые хайра гамгүйгөөр хэһээжэ, илалта эмхидхэхэ хэрэгтэ угаа ехэ үүргэ дүүргээ. Ф. Э. Дзержинский эдэ жэлнүүдтэ фронтын эгээн аюултай участогуудта партиин даалгабаряар нэгэтэ бэшэ эльгээгдэдэг байгаа.

Парти, Советскэ правительство, арад империалистнуудые, сагаан гвардиинхидые илаха хэрэгтэ Ф. Э. Дзержинскиин оруулһан туһа нэмэрие үндэрөөр сэгнээ. 1920 оной январьда ВЦИК Дзержинскиие Улаан Тугай орденоор шагнаа.

Эдэ жэлнүүдтэ Ф. Э. Дзержинский ВЦИК-гэй хүүгэдэй комиссиие толгойлжо байхадаа, үхибүүдэй үншэрхэ, харууһагүй болохо ябадалтай эдэбхитэйгээр тэмсэл хэжэ хэдэн мянган советскэ хүүгэдые абарһан байха юм.

1921 оной апрельһээ зам харилсаанай арадай комиссар, 1924 оной февральһаа ВСНХ-гэй түрүүлэгшэ байхадаа Ф. Э. Дзержинский СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри оруулһан байна. Тэрэ хадаа манай ороной ажахын түрүүшын элитэ ехэ ажал-ябуулагшадай нэгэн юм.

Мүнөө КПСС-эй ЦК-гэй үүсхэлээр, хүтэлбэреэр ленинскэ гол ёһонуудай үндэһөөр промышленностиие хүтэлбэрилгын шэнэдхэн байгуулагдажа байхада, советскэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй зорилго тухай Ф. Э. Дзержинскиин хэлэһэн үгэнүүд мүнөөшье ехэ удхашанартай байха юм.

ВЧК—ОГПУ-да хүдэлхэдөө олоһон дүй дүршэлөө хэрэглэн Дзержинский хадаа гэм хэхэ ябадалтай, дутуунуудтай манай ороной урагшаа дабшалтада һаад түбэг татадаг бүхы юумэнүүдтэй эршэ зоригтойгоор тэмсэдэг байгаа.

Бүхы олон янзын ажал-ябуулгадаа партиин интересүүдые юунһээшье дээрэ табидаг, жэшээтэ һайн коммунист байһанаа Дзержинский харуулдаг һэн. Агуухэ Ленинэй үнэн сэхэ шаби, соратник Ф. Э. Дзержинский Ленинскэ партиин бата нэгэдэлэй түлөө сусаршагүйгөөр тэмсэдэг һэн.

Зиновьевско оппозициие бута сохилгодо XIV партийна съездын бүлэг делегадуудтай хабаадалсахадаа, Ленинградай партийна конференци дээрэ Дзержинский иигэжэ хэлээ һэн: «Манай урда табигдажа байһан зорилгонуудые шиидхэхын тулада угаа ехэ хүсэлэл оролдолго гаргаха хэрэгтэй. Имагтал булад хатуу бата нэгэдэлтэй байхадаал бидэнэр энээниие туйлажа шадахабди».

Партиин хэрэгэй түлөө бүхы наһаяа зорюулһан Дзержинский тушаалдаа байжа, ЦК-гэй, ЦКК-гэй хамтармал пленум дээрэ удха һайнтай эли тодо үгэнүүдэйнгээ нэгые хэлэһэнэй һүүлээр, 1926 ондо наһа бараа һэн. Революциин геройн образ, ажабайдал, тэмсэл арад зоной сээжэ зүрхэндэ хододоо хадуугдажа, коммунизмын хэрэгэй түлөө Ф. Э. Дзержинский шэнгеэр тэмсэхыень залуу үетэниие хододоо зоригжуулхал.

А. Мельчин.

Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойдо

МУЗЕЙН ШЭНЭ ДАНСА, БЭШЭГҮҮД

Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойдо бэлэдхэн, республикын хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей уродой гурбан революцинуудта, граждан дайнда эдэбхитэйгээр хабаадаһан хүнүүдэй үзэһэн хараһан тухайгаа бэшэһэн бэшэгүүдые, документ, фотографи болон тэрэ үеын хүнүүдэй абажа ябаһан юумэнүүдые суглуулна. Тусхайлбал, урдань партизануудай командир ябаһан нүхэр Ивайловский музейдэ ехэ туһа хүргэбэ. Тэрэ музейдэ ороһон мэдээнүүдые лабладаг,юумэнүүдые шалгажа үзэдэг юм. Тиигэжэ нүхэр Ивайловскитой болон бусад партизангуудтай хөөрэлдэһэнэйнгөө һүүлээр, нюуса мастерской кузницын макет дархалхые уран зурааша Н. И. Горбуновто музей даалгаа. Граждан дайнай үедэ энэ кузница соо партизануудай буу зэбсэг заһабарилагдадаг байһан юм. Энэ кузница Тарбагатайн аймагай Десятниково тосхондо байһан байба. Нүхэр Горбунов тэндэнь ошожо, энэ кузницада хүдэлһэн А. В. Григорьев үбгэжөөлтэй хөөрэлдөө. Дүрбэ һара үнгэрөөд байхада уран зурааша тэрэ македээ дүүргэжэ, музейдэ тушааһан байна. «Граждан дайн» гэһэн бүлэгтэ энэ макет харуулагдаха.

Партизануудай отрядтай хэдэн мянган километртэ хамта ябалсаһан нүхэр Арбузоватай һаяхан музей танилсаба. Партизануудай дивизиин командир Н. А. Каландарашвилиин урдань манда мэдэгдээгүй байһан портредые манда тэрэ үгөө. Энэ портредһээ буулгабаринь абтажа, Батуми городой музейн директор нүхэр Шарашидзын гуйлтаар Аджарска АССР эльгээгдээ.

Мүн манай хүдэлмэрилэгшэд политкаторгада удаан һууһан С. О. Комиссаровай һамгые бэдэржэ олоод, тэрэ үедэ каторгада байһан хэдэн хүнүүдэй фотографиие тэрэнһээ абаһан, мүн Комиссаровай сарбуудань углагдадаг байһан суурга-тай түмэр (кандалы) олоо. Иимэ түмэр манай музейдэ урда үгы байһан юм.

Тэрээнһээ гадна, манай хүдэлмэрилэгшэд нүхэр Комиссаровай байһан гэрые олоо. Эндэнь 1919 оной мартда партиин нюуса конференци дээрэ комитедэй түрүүлэгшэ Вагжанов элидхэл хэһэн юм. Энэ гэрэй зурагые абажа, бидэнэр музейдээ асаранхайбди.

Сибирьтэ болон Байгалһаа наашалоһон революционно тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан аад, мүнөө ондоо область, городуудта һуудаг хүнүүд ажалшадай революционно тэмсэл тухай шэнэ данса документнүүдые эльгээнэ. Жэшээнь РСДРП-гэй Сибириин союзай хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Николай Николаевич Баранский өөрынгөө намтар хоёр фотокарточкатайгаар эльгээгээ. Сибириин союзай хэрэгээр Н. Н. Баранский Челябинскһаа ходо Чита ерэдэг, тиихэдээ нэгэ дахин Харбин хүрэтэр ошоһон байгаа. Мүн энэ нүхэр Дээдэ-Удэдэшье тогтодог һэн. Тэрэнэй һайн таниха байһан Дээдэ-Удын социал-демократическа группын хүтэлбэрилэгшэд Гольдсобель болон Гордеев гэгшэдые 1906 оной февральда генерал Ренненкампфын золигууд буудажа алаһан юм.

Н. Н. Баранский листовконуудые бэшэхэ, комитедүүдэй болон подкомитедүүдэй заседанинуудые үнгэргэхэ, зунай сагта городой саана хүдэлмэришэдтэй суглаа хэхэ даалгабаритай байгаа.

1905 оной октябрьда бүхэсибириин социал-демокрадуудай нэгэдэхи съезд дээрэ нүхэр Баранский 1905 оной декабриин эсэстэ Таммерфорсто болоһон Бүхэроссийска конференцидэ Сибириин большевигүүдһээ депутадаар һунгагдаһан байгаа. Таммерфорсһоо бусаһанайнгаа һүүлээр Н. Н. Баранский Омскһоо Чита хүрэтэр Сибириин бүхы городуудаар ябажа, тус конференци тухай хөөрэжэ үгэбэ.

1917 оной революциин һүүлээр нүхэр Баранский Москвагай дээдэ һургуулинуудта багшалһан юм. Тиин, Свердловэй нэрэмжэтэ коммунистическэ университедтэ 1921 онһоо эхилэн экономическа географяар лекцинүүдые уншадаг болоһон, саашадаа тэрэ гол түлэб экономическа географи шэнжэлэн үзэдэг болоһон байгаа.

СССР-эй экономическа географяар Н. Н. Баранскиин зохёоһон ном олон дахин хэблэгдэһэн, СССР-эй болон хариин оронуудай арадуудай олон хэлэн дээрэ оршуулагдаһан байна. Тэрэнэй бэшэһэн 400 гаран зохёолынь хэблэгдэнхэй.

1929 ондо нүхэр Баранский Москвагай гүрэнэй университедэй профессор, 1939 онһоо СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент болобо. Тиихэдэ правительствын зүгһөө олон шангуудта хүртэһэн, тэрэ тоодо Ленинэй хоёр орденоор шагнуулһан байна.

Мүнөө үндэр наһа наһалжа 76-тай болобошье, нүхэр Баранский студентнүүдтэ зааһаар, научна хүдэлмэреэ эрхилһээр зандаа.

Ородой түрүүшын революциин үедэ РСДРП-гэй Читын комитедэй гэшүүн байһан, 1904 онһоо КПСС-эй гэшүүн Михаил Кузьмич Ветошкин мүнөө МГУ-дэ хүдэлдэг юм. Тэрэ түүхын наукануудай доктор, профессор болонхой. Нүхэр Ветошкин манай музейдэ фотографинуудые, мүн «Бурят-Монголой АССР-тэ һуудаг коммунист-нүхэдтөө» гэһэн бэшэг эльгээгээ. «Ородой түрүүшын революциин үедэ би Дээдэ-Удэдэ ородшье, бурядшье хэдэн большевигүүдтэй сугтаа хүдэлһэн байнаб. Энэ хүдэлмэриемни мартаагүй байһандатнай айхабтар ехээр баярланаб» гэжэ нүхэр Ветошкин бэшэнэ. «Ажал ехэтэй сүлөөгүй байһан дээрэһээ тэрэ үеынгөө хүдэлмэри тухай, мүн танай нютагта сугтаа хүдэлһэн тэрэ үеын большевигүүд тухай ехэ бэшэг бэшэжэ, эльгээхэ саггүй байһандаа шаналнаб. Мүнөө 73 наһатай болобошье, багшалнаб, бага зэргэ научна хүдэлмэри хэнэб» гэжэ мүн лэ Ветошкин бэшэнэ. «Нэгэ багахан сүлөө сагай олдохотой сасуу, хайрата нүхэд, таанадтаа би үнинэй документнүүдые, мүн хэдэн дурасхаалнуудые эльгээхэб, мүнөө дээрээ үбгэн намайе хүлисэгты» гэжэ нүхэр Ветошкин бэшэгээ дүүргэнэ.

«Яхалай хэрэгээр сүүдтэ үгтэһэн хүнүүдэй намтарһаа» гэһэн 1904 оной августда бэшэгдэһэн хэдэн хүнэй намтартай дэбтэрэй буулгабариие музей олоо. Эдэ намтарнуудые В. К. Курнатовский, А. А. Костюшко-Валюжанич гэгшэд бэшэһэн байна. Хожомынь тэдэнэр РСДРП-гэй Читын комитедэй хүтэлбэрилэгшэд болоод, манай эндэхи хүдэлмэришэн, таряашадай революционно хүдэлөөе хүтэлбэрилһэн юм. Тэдэнэй бэшэһэн энэ дэбтэрынь СССР-эй революциин гүрэнэй музей соо хадагалагдана.

Ябаган сэрэгэй, Сэлэнгын 41-дэхи полк тухай шэнэ материалнуудые музей олоо. Энэ полк 1796 оной ноябриин 29-дэ Сэлэнгинскдэ байгуулагдаһан байна. 1854—1855 онуудта Севастополиин түлөө тулалдаануудта, мүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын 1812 оной дайнда хабаадаһанайнгаа түлөө тус полк Георгиевска тугуудаар шагнагдаһан юм. Селенгинскын хүн зон энэ полкын сэрэгшэдтэй хододоо бэшэлсэжэ байдаг, мүн полкын солдадуудта бэлэгүүдые эльгээдэг байгаа.

Александр Михайлович Буйко гэгшын һамган нүхэрэйнгөө намтар тухай хэдэн материал музейдэ үгөө. Большевик хүдэлмэришэн А. М. Буйко 1904 ондо РСДРП-гэй хүдэлмэришэдэй кружогто ороһон юм. 1905 ондо тэрэ партиин Нарвска заставын саанахи районно комитедтэ оролсоһон байгаа. 1907—1909 онуудта нүхэр Буйко партиин даалгабаряар хүдэлмэри ябуулдаг байһан, мүн РСДРП-гэй Петербургын комитедэй гэшүүн байһан юм. 1908 оной декабрьда Парижда болоһон Бүхэроссийска партийна конференцидэ нүхэр Буйко Петербургын социал-демократическа организациһаа хабаадаба. 1909 оной мартын 1-дэ Петербургын комитедэй заседанида һуужа байтараа тушаагдаһан байна. Тиигэжэ холо газар сүлэгдэһэн юм. 1910 онһоо эхилэн Эрхүүгэй губерниин Удын адагта, Черемуховодо, Тулунда сүлэлгээ үнгэргөө. 1913 ондо тэрэ Красноярскда ерэбэ. Сүлэлгэдэ байхадаа нүхэр Буйко «Звезда» болон «Правда» газетэнүүдтэ, мүн «Залуу Сибирь» гэжэ Эрхүүдэ гарадаг социал-демократическа газетэдэ элдэб мэдээсэлнүүдые, статьянуудые бэшэдэг байгаа. Зүүн Сибириин городуудай нэгэдэхи областной съездэ хабаадалсаһанайнгаа түлөө тушаагдажа, 1916 оной апрелиин 21—26-да Красноярскда түрмэдэ һууба. Тэрэ жэлдээ Красноярскһаа гаража, Дээдэ-Удэ ерээд, февральска революциин һүүлээр хүдэлмэришэнэй болон солдадуудай депутадуудай Нютагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ оробо. Совет засаг тогтоогдоһоной һүүлээр тэрэ Дээдэ-Удын Соведэй түрүүлэгшын туһалагшаар, мүн ревтрибуналай түрүүлэгшээр, 1920 ондо Прибайкальска областиин областной комиссараар, 1922 ондо Алас Дурна зүгэй «хоёрой хоорондын» республикын арадай суглаанай түрүүлэгшэ байһан юм.

1918—1920 онуудай туршада РКП(б)-гэй Дээдэ-Удын нюуса комитедэй гэшүүн А. П. Вагжанов тухай шэнэ материалнуудые музей оложо абаа.

1918—1920 онуудта партиин Дээдэ-Удын нюуса комитедэй гэшүүн байһан И. А. Кузнецов-Воронов өөрынгөө фотографинуудые, мүн үнэтэ документнүүдые музейдэ үгөө.

Бурят-Монголдо Советскэ засаг тогтоохын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэһэн олон хүнүүд тэрэ үедэ хараһан үзэһэн тухайгаа бэшэгүүдые бэшэжэ музейдэмнай эльгээһэн, документнүүд болон фотографинуудые манда үгэһэн байна.

Г. ПЕТУХОВ,

Хизаар ороноо шэнжэлгын республикын музейн директорые научна талаар орлогшо.

Советскэ парламентска делегаци Лондон мордобо

…ламентнуудай Союзай 46-да… конференцидэ хабаадахаяа …эй парламентска группын де… …сентябриин 8-да Москваһаа … мордоо. СССР-эй Верховно …эй Түрүүлэгшын орлогшо, Ли… …ССР-эй Верховно Соведэй …диумэй түрүүлэгшэ Ю. И. …кис делегацийе толгойлно. …СР-эй Верховно Соведэй депу… …М. Абдуразаков, П. Б. Бы… …Н. Ефремов, И. К. Замчев… …Ф. А. Иллиссон, К. Кон…ова, З. А. Лебедева, К. В. …идзе, А. П. Лупан, Ю. Ю. …ис, Я. В. Пейве, Г. Б. Петросян, А. М. Румянцев, К. М. Соколов, Е. Б. Тайбеков болон Н. К. Черкасов делегацида оролсоно.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ П. П. Лобанов, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшын орлогшо П. Т. Комаров, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд Внуковска аэродром дээрэһээ делегацийе үдэшэн мордохуулаа. (ТАСС).

…СФСР-эй уранзохёолшодой союзай оргкомитет ажаллажа эхилбэ

…сийска Федераци дотор уран…шодой организациин бии бо… бүхы советскэ интеллиген…нуунаар дэмжэбэ гэжэ оргко…эй түрүүлэгшэ Л. Соболев …риин 6-да болоһон Пресс-Кон…ци дээрэ хүдэлмэриингөө ту…тай хэлэхэ зуураа тэмдэглэбэ. …нзохёолшодой творческо хү…рние байра дээрэнь һай…лаха хэрэгтэ гол анхаралаа …лха, ямар нэгэн автономно …бликада ошожо, оргкомитедэй …и хэхэ гэжэ хараалагдана …мидхэлшэ хэлэбэ.

…и урданһаа хойшо бии боло… «Сибирские огни» гэжэ ородой …лай һара бүхэндэ гараха бо…ной дашарамдуулан уран…шодой зүблөөн энэ һара… Новосибирск городто болохо. …үблөөндэ Новосибирскын, Ир…ын, Красноярскын, Омскын, …овэй, Барнаулай, Абаканай, …ын, Тюмениин литераторнууд …Москвагай бүлэг поэдүүд, …нүүд ба критигүүд хабаада…н баһа . нэгэ доро Киров, …ай городуудай поэдүүд оргко…эй уряалаар Москва ерэхэ юм. …шахуу ородой залуу прозаи…эһэдынгөө шэнэ зохёолнуудые …я хэлсэхээ ноябрь һарын һүүл багта Ленинград городто суглараха. Тус семинарта Москва, Ленинград, Ростов болон республикын бусад городуудай элитэ уранзохёолшод хабаадаха юм.

Ерэхэ хабар Москвада Воронежско областиин литература ба искусствын хүдэлмэрие харалга. Федерациин центральна областьнуудай, Россин урда ба зүүн зүгтэхи уранзохёолшодой творческо конференци болохо.

Сентябриин һүүл багта Адыгей ба Карачаево-Черкессиин Росситай һайндураараа нэгэдэһээр 400 жэл болоһонтой дашарамдуулан Майкопто ба Черкесскдэ литературна вечернүүд болохо. Тэрэ вечертэ ородой олон уранзохёолшод хабаадаха юм. Яхадай һайндураараа Росситай нэгэдэһээр 325 жэл болоһонтой дашарамдуулан литературна вечер декабрь һарада Москвада болохо.

Л. Соболев оргкомитедэй хараалһан бэшэ бэшэ хэмжээ-ябуулганууд тухай хөөрэхэ зуураа, Украинын, Белоруссиин, Узбекистанай, Казахстанай, Грузиин, Латвиин болон бусад союзна республиканuудай союзай уранзохёолшодтой хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые андалдажа байха гэжэ хэлэбэ.

Узбекскэ ССР-тэ хүбэн хуряагдажа, бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдана.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ангорска районой Тамиларанска совхозой хүдэлмэри…эд шэнэ ургасын хүбэн машинануудта тээгээд, бэлэдхэлэй пунктда абаа…н байна.
ТАСС-эй фотохронико.

Михаил ГОНЧИКОВ

Монгол басаганда

Оперо, баледэйм театр соо
Оюун бэлигээ гаргаалши,
Бурят дуунайм аялгые
Баһаш гоёор татаалши,
Москва, фестивальда
айлшалһан,
Монгол басаган
Банзарагч.
Халуун дуунайш урманда
Ханаал минии зүрхэн,
«Сүхэ голойм» хүүюуртэ
Сэнгүүлээш намайе хүүхэн,
Москва, фестивальда
айлшалһан,
Монгол басаган
Банзарагч.
Хүхюун, энеэбхилһэн нюдэндэш
«Хүнэй ганса» дурланхайл,
Хэн золтой байгаа хаб,
Халаг таагаагүйб, нюусыеш,
Москва, фестивальда
айлшалһан,
Монгол басаган
Банзарагч.

У. УДБЫЛОВ

Магтаалай дуун

Байгалнай миралзаа үер
долгёороо,—
Буряадхан Ороноймшэмэг—
гайхал.
Дурамни һалбаран сэсэглыш
гоёор,—
Дуунуудни тиихэдэ омог байхал.
Амгалан Азиин тэг дунда
Арад, нютагни оршонхой.
Далайдал талануудынь нэмжээрээд,
Доторһоон шарайгаа хубилганхай.
Атарлан бэлшэгшэ хони
малаар
Аглагхан Буряадни баяжанхай.
Ажалаар бусалаад ороноймүдэрнүүд
Алхастай урагшаа зоринхой.
Үрэжэлтэ хадалан таряагаар
Үргэлжэ халюуран эбхэрэнхэй.
Үзэсхэлэнтэ коммунизмын
дабаагаар
Үсэдхэн ажалаар шармайнхай.

Арадай дуунууд

Найдамтай гансымни илдамынь гү?

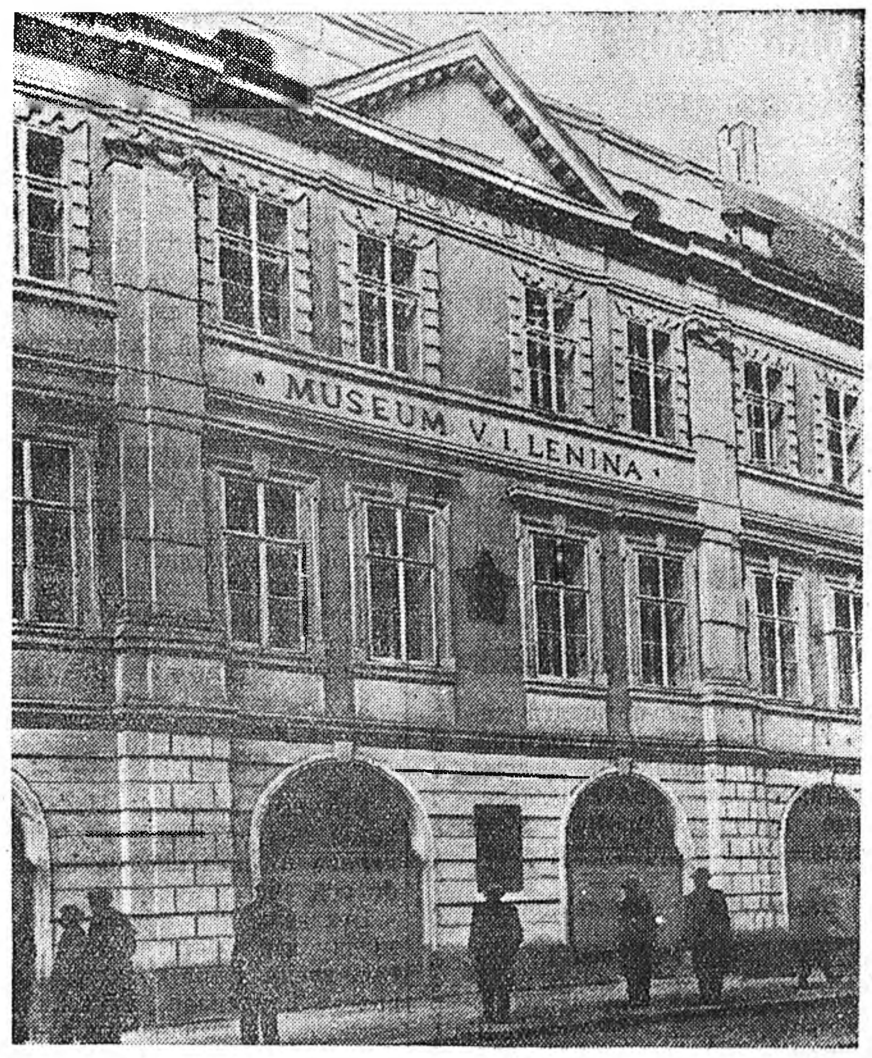
Нахигад гэхэдээ хухараагүйл,
Нариихан ташуурайм уяханиинь гү,
Наймаханш үгөөрөө ярилдаагүйл,
Найдамтай гансымни илдамынь гү?
Хотогод гэхэдээ хухараагүйл,
Хулһан ташуурайм уяханиинь гү,
Хоёрхонш үгөөрөө ярилдаагүйл,
Холшорхон нүхэрэйм илдамынь гү?

Яана гээшэб?

Борохонойм занханиие мэдээгүй
аад,
Бургааһаар сохиходоо яана гээшэб?
Баталсан гансым мэдээгүйл аад,
Бараглаад хэлэхэдээ яана гээшэб?
Тарганайм занханиие мэдээгүй
аад,
Ташуурдаад абахадаа яана гээшэб?
Танилсан нүхэрым мэдээгүй аад,
Таамагаар хэлэхэдээ яана гээшэб?

Б. Цырендылыков бэшэжэ абаба.

ЧЕХОСЛОВАКИИН РЕСПУБЛИКАДА

Прагадахи В. И. Ленинэй музей.
ТАСС-эй фотохронико.

Ленин тухай ном

Чехословакиин телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Прагадахи политическэ литературын гүрэнэй хэблэл «Ленинтэй уулзаһан хүнүүдэй хөөрөөн» гэһэн ном хэблэжэ гараа. Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ой болотор энэ ехэ баярта зорюулагдан, үшөө 4 ном хэблэгдэхэ байна. (ТАСС).

Нүүрһэнэй промышленность

Чехословакида сентябриин 8-да шахтёрой һайндэр болоо.

Чехословакиин нүүрһэнэй промышленность түргэнөөр хүгжэнэ. Тусхайлбал, 1937 ондо 34672 мянган тонно нүүрһэн абтаһан байгаа һаа, 1956 ондо 70710 мянган тонно нүүрһэн малтан абтаһан байна. Тиихэдэ 1957 оной түсэбөөр 76390 мянган тонно нүүрһэн малтан абтахаар хараалагданхай.

Энэ жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна.

Чехословакида гурбан янзын нүүрһэн малтан абтадаг юм. Нэгэдэхинь шулуун, хоёрдохинь хүрин, гурбадахинь тэдээнһээ муушаг лигнит гэжэ нүүрһэн абтадаг. Хүрин шулуун нүүрһэн эгээл ехээр абтадаг. Чехословакида гол түлэб найман ехэ бассейнһээ нүүрһэн абтана. Нүүрһэ малтан абаха ажал ехээр оньһожоруулагданхай.

Шахтёрнууд орон дотороо хүндэтэй болоһон зон юм. 17 эрхим һайн шахтёр республикын орденоор, 60 хүн Ажалай орденоор шагнагданхай. Мүн хэдэн зуун нүүрһэшэд «Барилгын ажалда габьяатай байһанайнгаа түлөө», «Габшагай һайн ажалай түлөө» гэһэн медаляар шагнагданхай.

Шахтёрой үдэртэй дашарамдуулан, горнорудна промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК болон Нүүрһэнэй промышленностиин министерствын коллеги хамтаржа, сентябриин 7-до Прагада заседани үнгэргөө. (ТАСС).

Станогууд тухай

Чехословакиин машинануудай гурбадахи выставкэ Брно городто һаяхан нээгдээ. Металл болбосоруулдаг станогууд эндэ олоор харуулагдана. Иимэ станогуудые ороной 50 гаран предприяти бүтээн гаргадаг байна. Хэрбээ дайнай урдахи жэлнүүдтэ Чехословакида 120 түхэлэй шэнэ станок бүтээгдэдэг һаань, мүнөө 400 түхэлэй шэнэ станок бүтээгдэнэ.

Газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, станок бүтээлгээр Америкын Холбоото Штадуудай, Советскэ Союзай, Баруун Германиин болон Англиин һүүлээр Чехословаки дэлхэй дээрэ 5-дахи һуури эзэлнэ. Харин ондоо гүрэнүүдтэ станогуудые худалдалгаар Чехословаки дүрбэдэхи һуури эзэлдэг. Мүнөө жэлдэ Чехословаки дэлхэйн 90 орондо станогуудые худалдаа. Орон дотор бүтээгдэдэг бүхы станогуудай 70 процентнь гадаадын гүрэнүүдтэ худалдагдаһан байна.

Чехословакиин машинануудай выставкые улам олон зон ехээр һонирхон харана. Выставкын нээгдэһэнэй һүүлээр хэдэн үдэрэй туршада 100 мянга гаран хүн, тэрэ тоодо хариһаа ерэһэн олон айлшад тэрэниие хараа. (ТАСС).

Моравска Тржебова гэжэ үни сагай городто «Сандрик» гэжэ завод бии. Энэ заводто жэбэрдэггүй булаар хутага, һэрээ, халбага гэхэ мэтэ бүтээгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иозеф Главач хүдэлмэрилжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Хуряалга иигэжэ ябуулха аал?

…эйн МТС-эй харьяата XVIII …ездын, Ворошиловай, Стали… (Баргажан) нэрэмжэтэ, «Боль…», «Авангард» колхозууд та…й баян ургаса хуряажа заха… XVIII партсъездын нэрэмжэтэ …ой зарим участогуудай гек…риһөө 20—25 центнер ороо һо хуряахаар багсаагдана. Мүн …иловай нэрэмжэтэ, «Большевик» ба бусад колхозуудта нимэр…жмайнуул бии.

…а ургасаяа хаһа саг соонь …хоролтогүйгөөр хуряажа аба…ы арга боломжо тус колхо… байха. Мүнөө XVIII парт…н, Ворошиловай нэрэмжэтэ …уудай тарялан дээрэ хам… 13 комбайн, 4 лафетнэ …гаргаданхай. Энэ хүсэтэ …ээ һайнаар ашаглабал, тус …ойхид 2700 шахуу гектар та… арбаад хоногой туршада …хуряаха аргатай. Тиимэ арга …жо аймагай бусадшье колхо… бии. Колхозууд болон …энэ арга боломжоёо хэ…үй, таряа хуряалгаяа эмхи…р эхилжэ, түрүүшын үдэр…эн ехээр унжагайруулна. Юун…эдэ:

…ХУРЯАЛГАДАА ТҮРҮҮ АРГА ХЭРЭГЛЭНЭГҮЙ

…а хуряалга аймаг дотор ав…н 20-һоо—түүбэрилэн, 25-һаа …эн ябуулагдажа захалаа. …э түрүүшын 7—8 хоногой …а хуряалга дээрэ өөдтэй юу…эбэгүй. Сентябриин 1-нэй …эр аймагай колхозууд арай …08 гектар таряа хуряаба. …устын һүүлээр ороһон хура бороон хуряалгымнай хүдэлмэрие һаатуулаа. Мүн таряамнай гүйсэд эдеэшээгүй байгаа,—гэжэ эндэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд таряа хуряалгын муугаар ябуулагдажа байһые тайлбарилна.

Энэнь тиимэ бэшэ. Августын 24—25-һаа хаа хаанагүй таряа амяарлан хуряалгые үргэнөөр ябуулха таатай саг байгаа. XVIII партсъездын, Ворошиловай нэрэмжэтэ, «Авангард» колхозууд амяарлан хуряалгые аймаг соогоо түрүүлэн эхилһэн байна. Теэд эдэ колхозуудта миил нэрэ зүүхэһээ бэшэ юумэн хэгдэнэгүй. Жэшээнь, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь И. Крылов) арбаад хоногто хоёр лафетнэ жаткаар ойродоо 73 гектар таряа хадаад, жаткануудnай эбдэрээ гэхэ гү, али таряамнай үшөө эдеэшээгүй гэхэ мэтын шалтагаануудые урдаа барижа, һүүлшын хэдэн үдэрнүүдтэ жаткануудаа зогсоожорхёо. Тиихэдэнь эндэ намарай хара таряан үнинэй эдеэшээд, һүүлэй һалхитай үдэрнүүдтэ унажа захалаа. Мүн 300 гаран гектар эрхимээр ургаһан шэниисэ амяарлан хуряагдахаар болонхой.

—Амяарлан хуряалга августын 20-до эхилээ гэжэ нэрэтэй аад, өөдтэй юумэ хээгүйбди. Заримдаа хура бороон һаатуулаашье байна. Теэд һүүлшын сэлмэг үдэрнүүдтэ баһа миил ябажа, сагаа үнгэргэнэбди. Колхозой правлени амяарлан хуряаха участогуудаа саг сагтань заажа үгэнэгүй. Тиимэһээ зарим ушарта бүхэли үдэрөөрөө хүлеэжэ, миил сагаа үнгэргэнэбди,—гэжэ лафетнэ жаткын машинист нүхэр Максимов хэлэнэ.

Лафетнэ жаткануудаа зогсооһоной һүүлээр эндэ комбайнаар сэхэ хуряажа захалаа. Гэбэшье, хуряалгань баһал урагшаа ябанагүй. Эндэ хэды үдэр соо 2 комбайн арай гэжэ 26 гектар таряа сэхэ хуряагаа.

Таряа хуряалга дээрэ иимэрхүү байдал Ворошиловай, Сталинай нэрэмжэтэ, «Авангард», «Большевик» колхозуудта тохёолдоо. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо хуряалгын хүдэлмэри августын 24-дэ эхилбэшье, түрүүшын 6—7 хоног соо ойродоо 99 гектар таряан сэхээр ба амяарлан хуряагдаа. Мүнөө эдэ колхозуудта амяарлан хуряалга ёһын тэдыдэ ябуулагдана.

Аймаг дотор амяарлан хуряалгын иимэ хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһанай шалтагаан юуб гэхэдэ, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ түрүү аргые тооногүй, амяарлан хуряалгые хэхэгүй гэжэ али нэгэн аргаар оролдоно. Тиихэдэнь Хүнтэйн МТС-эй дирекци энэ тэсэшэгүй ябадалтай эбсэшоод байһаар.

2. ТЕХНИКЭ МУУГААР АШАГЛАГДАНА

Таряа хуряалгын эхилхээ байхада Хүнтэйн МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд «харьяата колхозуудайнгаа таряанай ургасые богони болзор соо гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха дүүрэн арга боломжотойбди. Тракторнууд, комбайнууд болон лафетнэ жаткануудnай заһабарилагданхай» гэжэ нэгэнтэ бэшэ мэдүүлһэн байха. Теэд таряа хуряалгын эхилхэтэй сасуу энэ мэдүүлгээ мартажархёо. Мүнөө таряа хуряалга дээрэ тус МТС-эй машина техникынь 30 гаран процент хүдэлгэгдэнгүй байна гэхэдэ буруу болохогүй. МТС-эй тракторна бригаданууд бүхэндэ мүнөө үедэ үдэр бүри 1—2 комбайн, мүн тэды трактор хүдэлгэгдэнэгүй. Шалтагааниинь комбайнууд болон тракторнууд муугаар заһабарилагдаһан байжа, таряанай полиие 1—2 тойроод зогсошоно. Илангаяа эндэ тракторнууд муугаар хүдэлнэ. XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо тракторай үгы дээрэһээ 1 комбайн таряа хуряалгын эхилхэһээ хойшо «амаралтада» гараа. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг 2 силоснэ комбайн (комбайнернуудынь Ткачёв, Безпрозванных) эбдэржэ, августын 30—31 үдэрнүүдтэ зогсоод, силос даралгые ехээр һаатуулаа. Тэрэшэлэн «Авангард» колхоздо хүдэлмэрилдэг нүхэр Мисюркеевэй тракторна бригадада техникэ муугаар ашаглагдана. Эндэ таряа хуряалга августын 23-һаа эхилһэн аад, 7—8 хоногой туршада ойродоо 42 гектар таряан хуряагдаа. Тус бригадын механизаторнууд юундэ иимэ унжагайгаар хүдэлмэрeэ эхилжэ байгааб гэхэдэ, эндэ тракторнуудынь эбдэрээд, хэдэн хоногоор зогсошоно. Жэшээнь, Ждановай, Кокориной ба Лючиншагай тракторнууд нэгэ зэргэ эбдэржэ, августын 27-һоо 30 болотор нэгэшье комбайнова агрегат хүдэлмэрилөөгүй байгаа. Мүн эндэ лафетнэ жаткань муугаар хүдэлмэрилжэ, 3 үдэрэй туршада арай гэжэ 16 гектар таряа сабшаа. Энэ мэтын баримтанууд аймагай бусад колхозуудта бии.

Хүнтэйн МТС-тэ 15 лафетнэ шэнэ жатка, 19 подборщик бии. Теэд тэдэнь мүнөө таряа хуряалга дээрэ хэрэглэгдэнэгүй шахуу. Аймагай нэгэ зарим колхозуудта хамта 7 жатка амяарлан хуряажа захалһан аад, мүнөө тэдэнэй олонхинь элдэб шалтагаануудаар зогсоогдонхой. Тиихэдэ Карл Марксын, Уланай сомоной Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта нэгэшье лафетнэ жатка хүдэлмэрилнэгүй. Теэд таряанай жэгдэрэн эдеэшэжэ, зарим газарта унажа байхада, машина техникын иимэ муугаар ашаглагдажа байһан баримтанууд колхозуудай болон МТС-эй хүтэлбэрилэгшэдэй һанаае зобооногүй.

3. АЖАЛАЙ ЭМХИДХЭЛ ҺУЛА

Амяарлан хуряалгаяа зогсоохо шахуу болоод, мүнөө ехэнхидээ сэхэ хуряалга хэхэтэй хамта, колхозуудай тоогууд дээрэ шииг нойтотой ороoһон ехээр сугларжа байна. Сугларһан ороoһые саг дарыдань сэбэрлэжэ, хатаажа абахын аргагүй. Юундэб гэхэдэ, тоогууд хүсэд бэлэдхэгдээгүй, ороoһо хатааха машинанууд һая заһабарилагдажа, тодхогдожо байна. Тоогуудынь ехэнхидээ хушалтагүй. Теэд колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд бороо бү ороһой гээд, тэнгэриин шарай шарайшалхаһаа бэшэ юумэ хэнэгүй. Хэрбээ саашадаа хура бороогой оробол тоогууд дээрэ аюултай байдал тохёолдоходоо магадгүй. Тоогууд дээрэ ороoһон сугларбашье, тэрэнэй сэбэрлэгдээ ба хатаагдаагүй дээрэһээ аймагай колхозууд август һарада 2100 центнер таряа гүрэндэ тушааха байһан аад, нэгэшье центнер тушаабагүй.

Мүнөө тоогууд дээрэхи хүдэлмэри үдэр һүнигүй ябуулагдаха байгаа. Теэд иимэ хүдэлмэри хаанашье эмхидхэгдээгүй байна. Таряа хуряалгын эгээл харюусалгатай сагай тулажа ерээд байхада, зарим колхозуудта хүдэлмэридөө үшөө хам ороогүй. XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо таряанай унажа, тоог дээрэ шиигтэй ороoһоной ехээр сугларжа байхада, тус колхозой таряан ажалай бригадын хүдэлмэриин наһанай 120 колхознигуудһаа ойродоо 40-ниинь таряа хуряалгада хабаадалсана. Эндэ 30—40 хүн хүдэлмэридэ хабаадуулагдангүй, үдэр бүридэ ойдо гаража, алирһа, мойһо түүнэ.

—Үдэр бүри бага ехэгүй 100 шахуу хүн ойдо гарана ха. Теэд иигэжэ ажалаа хаяад, ой тайгаар ябажа байһан колхознигуудтаа ямаршье хэмжээ абажа ядабабди. Харин милициин талһагһаа хүнүүдые абажа, харуулшадые табиха болоо ха,—гэжэ тус колхозой түрүүлэгшэ И. Крылов хэлэнэ. Энэ хадаа колхозой правлениин, партийно-комсомольско организацинуудай механизаторнууд болон колхознигуудайнгаа дунда эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэрие һулаар ябуулжа байһые гэршэлнэ. Энэнь тиимэ. Тус колхоздо ажалай журам тон һула, теэд эндэхи партийна организаци (секретаринь М. Галин) эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэрeэ һайжаруулжа, эдэ бүгэдэ дутагдалнуудаа зайсуулха хэмжээ абанагүй.

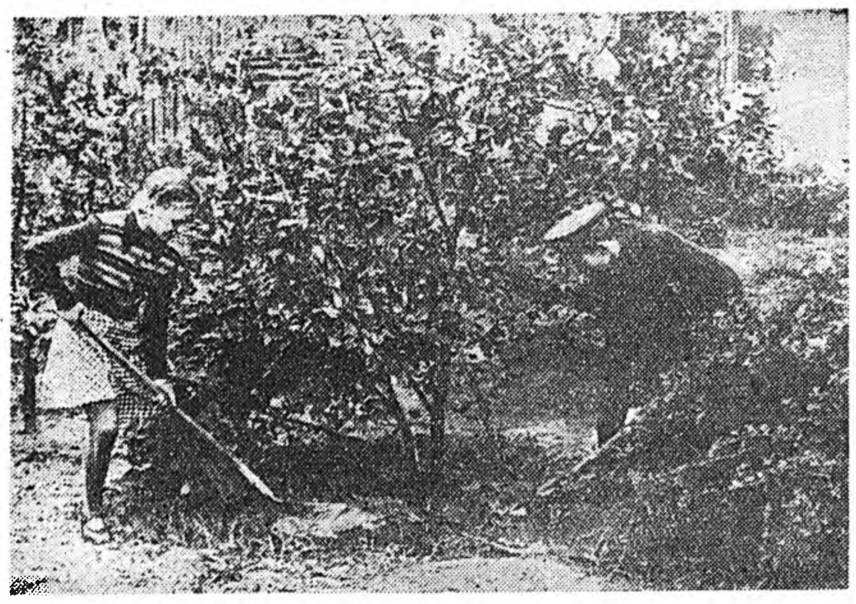
***

Августын һүүлһээ хойшо Баргажанда сэлмэг үдэрнүүд тогтобо. Энэ таатай сагта баргажанайхид таряа хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдтэ элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудаа дары усадхажа, саашадаа хүдэлмэрeэ эрид һайжаруулха зэргэтэй.

О. РАДНАЕВ, манай корреспондент.

Манай республикын һонин

Туршалгын талмай дээрэ

Улан-Удын дүрбэдэхи һургуулида биологи заадаг багша Валентина Александровна Кольчугина һурагшад—юннатуудтаяа һургуулиин дэргэдэхи туршалгын талмай дээрэ үнинэй хүдэлжэ байнхай.

Туршалгынь талмай хоёр севооборот болож хубаарна. Нэгэдэхидэнь—таряан, хоёрдохидонь — огородой эдеэн, ягаан сэсэгтэй, нэрһэтэй, зэдэгэнэтэй, яблони болон бусад ургасатай сэсэрлиг байха юм. Нэгэдэхи севооборотдонь намарай хара таряанай, просын, кукурузын, овёсой, шэниисын ба элдэб ногооной туршалга хэгдэнэ. Огородойнь эдеэнэй талмай дээрэ томат, үгэрсэ, свёкло, хартаабхын ургаса шэнжэлэгдэн туршагдана.

Мүнөө жэлдэ «Удинская» гэдэг намарай хара таряанай ургаса ехэ һайн байгаа. Тэрэнэй үндэрынь 120 сантиметр болоо. Энэ туршалгань үрэһэ хайшан гэжэ һайнаар яровизацилха тухай һурагшадта харуулжа ойлгуулха зорилготой. Хоёрдохи туршалгань ургасын хайшан гэжэ гэрэл хэрэглэдэгые шалгана. Энээндэ «Омская—9» гэһэн просо хэрэглэгдээ.

Валентина Александровна мүн иимэрхүү олохон туршалга энэ жэлдэ хээ.

Мүнөө зундаа хэһэн хүдэлмэриин дүн—выставкэ хэхэеэ бэлдэжэ байнад.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Валера Орлов, Нина Широких һургуулиингаа дэргэдэхи туршалгын талмай дээрэ «ронет-пурпуровый» гэжэ модоной шоройень обоолон һэбхиилгэнэ. 2. Валера Орлов, Роза Бойких, Нина Широких гэгшэд тыквэ сэсэгэй ургасые шэнжэлэн хаража байна. 3. Роза Булытова Магор гэжэ ургаса һургуулиингаа выставкэдэ харуулхын тулада хайшалжа абахань.

А. Егоров.

Дархашуулай бригада

Мухаршэбэрэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 40 хүнһөө бүрилдэһэн дарханай бригада гурбадахи жэлээ үбэл зунгүй ажаллана.

Энэ бригадынхид гурбан бүлэг боложо ажалладаг. Нэгэ бүлэгынь модоёо бэлдэдэг, шэрэдэг, нүгөөдүүлынь барилга дээрэ хүдэлдэг. Хүндэ хүшэр ажалынь машинын хүсөөр хэгдэдэг болонхой. Жэшээнь, модо унагаалга, зулалга, тёосо хюрөөдэлгэ машинын хүсөөр бүтээгдэнэ.

Дархашуулай хараалһан түсэбөө саг болзортоо дүүргэхэдэнь нэмэлтэ түлбэри үгтэдэг, тоосоониинь дары хэдэг, мүнгэн шан барюулагдадаг.

Һүүлэй хоёр жэлдэ энэ колхоздо үнеэдэй 3 типовой, хониной хоёр байра, мүн тугалай хоёр байра, гадна хүүгэдэй ясли, орооһо хатааха тусгаар талмай түхеэрэгдээ. 10 машинын гараж болон колхозниигуудай байха хэдэн гэрнүүд бариглаа юм. Мүнөө жэл колхозой дархашуул 3500 кубометр барилгын модо бэлдэжэ, жэлэй эсэс хүрэтэр 25 толгой эхэ гахайн поршоонхонуудтаяа байха байра, хониной 3 хашаа, тугалай нэгэ байра барижа дүүргэхэ түсэбтэй.

Дархашуул Б. В. Мурзин, А. В. Алексеев, А. М. Максимов, С. Е. Матвеев, С. М. Вакарин, А. И. Филиппов, С. Д. Никонов, В. И. Максимов, М. Е. Ревенский гэгшэд «Республикын эрхим дархан» гэһэн нэрэзэргэдэ хүртөө һэн.

Мүнөө Агуухэ Октябриин һайндэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсоод, дарханай бригадынхид эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа байнхай.

М. Николаев.

Һаруул сэбэр столово

Улан-Удын ресторан, столовонуудай тоодо һаяхан үшөө нэгэ столово нэмэжэ, нэрээ нэрлүүлбэ. Энэмнай Шмидт үйлсын мухарта байдаг гурбадахи номерой столово болоно. Юугээрээ һонин бэ гэхэдэ: нэгэдэхеэр, үглөөнэй 7 часһаа хүн зониие эдеэлүүлжэ эхилдэг. Судна заһабарилдаг заводой хүдэлмэришэдэй столово гэжэ нээгдэнхэй.

Тус столово нэгэн доро 80 хүниие эдеэлүүлхэ шадалтай юм.

Эдеэ бэлдэлгэдэ мэргэжэл һайнтай хүнүүд табигданхай. Досоохинь сэбэр, һаруул, уужам, эдеэлжэ байхада зохид. Гэхэтэй хамта, Улан-Удэдэ үглөөгүүр 7 часта нээгдэдэг эдеэ хоолой газар ондоо тээ үгы бшуу!

Артистнар колхоздо ерэбэ

Бурят-Монголой драм театрын хэдэн артистнар Мухаршэбэрэй аймагай колхозуудаар ябажа, зүжэг наада, концерт табиба. Һаяхан тэдэнэр Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо ерээд, Ц. Шагжинай «Түрүүшын жэл» гэжэ зүжэг харуулаа. Тэрэниие хамтадаа 400 гаран хүн хараа. Нүхэд Генинов, Халматов, Ильин, Иванов гэгшэд шадамар бэрхээр наадажа сугларагшадые һонирхуулба.

Ч. Дабажалсанов.

Фестивальда хабаадагшадтай уулзаба

Яруунын аймагай «Победа» колхозой гэшүүн Цырен-Дулма Ламаханова Москва ошожо, һара тухай болоод ерээ.

Бүхэдэлхэйн, бүхэсоюзна залуушуулай фестивальда хабаадалсан, хучир дээрэ бэрхээр наадажа, ирагуу һайханаар дуулаһанайнгаа түлөө Бүхэсоюзна фестивалиин лауреадай нэрэзэргэдэ хүртөөд, медаляар, 2-дохи шатын дипломоор шагнагдаа.

Нүхэр Ламаханова Хориин совхозой 3-дахи фермын залуу хүдэлмэришэдтэй уулзажа, Москвада хараһан үзэһэн юумэнүүд тухайгаа, фестивалиин һонинууд тухай хөөрэбэ.

А. Шулунов.

Гэрнүүдые барина

Улан-Удын ПВЗ-гэй вагон хабсардаг цехын хүдэлмэришэд хошоод айлай орохо гурба-гурбан таһагтай, кухни, коридортой 4 томохон байшан өөһэдынгөө хүсөөр барижа, бэлэн болгоо. Тус цехынхид 6 гэр бариха түсэбтэй юм. Үлэһэн 2 гэрээ Октябриин һайндэр хүрэтэр барижа дүүргэхэнь. Баригдаһан байшангууд соо ехэ бүлэтэй, үни удаан хүдэлһэн, алдар суутай слесарьнууд—Цельгофер, Пристяжнюх, модошо дархан Калмыков, Кателевский гэгшэд оробо.

Апрель һараһаа хойшо мүнөө болотор 25 хүн барилгада хүдэлмэрилжэ байнхай. Мүн баһа цехтээ хүдэлжэ дүүргээд, үдэшэ үглөөгүүр, амаралтыншье сагта ажаллаха ушар байдаг. Шэнэ байрануудта ороһон бүлэнэрэйнгөө сүлөөрһэн гэрнүүдые бага бүлэтэй айлнуудта үгэнэбди,—гэжэ нүхэр Добрынин үргэлжэлүүлэн хөөрэбэ.

С. Ангабаев.

Августын түсэб уридшалан дүүргэгдэбэ

Сэлэнгэ, Хёлго, Баргажан, Химнэ гэхэ мэтэ гол мүрэнүүдэй уһан август һарада татаг байгаа. Хэнэйшье мэдэһээр, гол мүрэнүүдэй уһан бага байхадаа пароходуудай ябалгада ехэхэн һаад бэрхэшээл тохёолдуулдаг гээшэ.

Гэбэшье, республикымнай уһан замшад үнгэрэгшэ һарада түсэбтэ даабаряа саг болзор соонь үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. «Леваневский» пароходой команда (капитаниинь нүхэр М. Сухаревский, механигынь нүхэр Шульгин), «Альбатросс» гэжэ уһанай трамвай (капитаниинь К. Кравцов, механигынь В. Ершов) август һарынгаа түсэбые 5—6 хоногоор уридшалан дүүргэбэ.

«Леваневский» пароходой команда август соо Сэлэнгэ мүрэнөөр Харлан, Мөөрөөчи, Усть-Кяхта, Харауз гэхэ мэтэ пунктнуудта хэдэ дахин ошожо, республикын холын ажалшадта эд бараа, хүдөө ажахын хэрэгсэл элбэгээр абаашаа. Мүн 101, 105, 112, 120-дохи баржанууд хэдэн зуугаад тонно ашаа түсэбһөө гадуур зөөгөө.

Мүнөө республикымнай уһан замшад Октябриин революциин 40 жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ сентябрь һарынгаа түсэбые мүн лэ болзорһоонь урид, үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнад. Энэ һарада Улан-Удын пристань гол мүрэнүүдээр 30 мянган тонно ашаа шэрэхээр хараална.

Б. Дагбаев.

★ Сентябрь ★

(Фенологой шэнжэлэл)

Сентябрь һара Бурят-Монголдохи алтан намарай эхин болодог. Хуһа, уляангирай набшаһад шаралжа хүри улаан болодог. Иихэдээл намар ерээ гээшэ. Үбһэ ногооной үнгэ шаралдаг, модоной набшаһан унажа эхилдэг.

Зүүн хойто аймагуудта гү, али үндэр хадалиг газарта модоной набшаһан илангаяа эртэ шаралан, тала дайда талмай дээгүүр тарашадаг.

Сентябриин тэн багта модод жэгдэ шаралжа, алтан намарай арюун саг эхилдэг.

Теэд сентябрь һарада сэлмэг, дулаахан үдэрнүүд боложо, нажарайхяараа наран шарадаг, мүн баһа һалхи бороотой бүрхэг үдэрнүүдшье үзэгдээд, хада уулаар хаа яа саһан ородог юм.

Сентябриин хахадһаа хойшо намарай ольбон үзэгдэжэ эхилнэ. Тиигэбэшье энэ һарада астранууд үшөө ягаабтар үнгэеэ ялалзуулан, алтарһан магууд шара сэсэгүүд, сагаан клевернүүд сэсэглэһээр лэ байдаг. Заримдаа ургы сэсэг хэнзэлдэг, яблониин зарим эшэнүүд, мойһод, ягаан тэрэнги хоёрдохёо ургадаг.

Алирһа жэмэс шасаргана, сибириин яблони ба хушын һамар эдеэшэдэг юм. Һарын түрүүшын хахадта һархяаг элбэгжэдэг.

Теэд, дулаан үдэрэй захаламсаар элдэбын хорхой шумуулнууд, аляаһа, шоргоолжон, борогооһо батаганаан һэргэдэг юм.

Нашан бүргэдүүд, хулдан, хүхынүүд ниидэжэ наададаг. Уһа голой адагаар нүүжэ ябаһан шубууд ноосогойролдодог. Илангаяа Сэлэнгын адагта һоно боржонууд бүлэгөөрөө бөөгнэрэн, аян замайнгаа урда тээ эдеэлжэ, амаржа хүсэ абадаг.

Һарын һүүл багта модон бүхэнэй набшаһан унажа, бүлэг бүлэгөөрөө галуун ниидэжэ арилдаг. Эдээнэй ниидэлгэ хүйтэн харалган үдэрнүүдтэ тудадаг. Теэд эдэ үдэрнүүдыешье галуута үдэрнүүд гэжэ ангуушад нэрлэдэг юм.

Тиигээд хада уулын хярхаг уужам шэнги зэнхын харагдадаг. Агаар хүйтэн амисхалтай болодог.

Түрэһөө хаяха омолинууд мүн сентябрь һарада Сэлэнгэ соо бии болодог. Ой тайга соо буга, гүрөөһэ агналга эхилдэг. Залуу шоно, үнэгэд ой тайгаар гүйлдэжэ, хаа яа шоно малдаш ородог байха. Мүн һарын хуушарха багта зумбараа үбэлэйнгөө унтарида ородог. Сентябрь һара соо колхоз, совхозуудта хуряалгын халуун хаһа түлэг дундаа ябажа байдаг. Хүйтэн болохоһоо урид огородой эдеэн абтаха ёһотой.

Бэлшээриин мал таргалжал байдаг.

И. Котов.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн XII сессидэ хабаадаха СССР-эй дел[егаци]

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн XII сессидэ хабаадаха делегациие ССР Союзай Министрнүүдэй Совет томилбо. Энэ сесси сентябриин 17-до Нью-Йоркдо нээгдэхэнь. ССР Союзай Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко делегациин толгойлогшоор, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов делегациин толгойлогшын орлогшоор, Латвийска ССР-эй Наукануудай академиин президент Я. В. Пейве, США-да байдаг СССР-эй элшэн сайд Г. Н. Зарубин, ООН-до байдаг СССР-эй саг үргэлж[э]лөөлэгшэ А. А. Соболев [...] делегациин гэшүүдээр томи[лагдаа].

Узбекскэ ССР-эй Гадаады[н хэрэ]гүүдэй министр Гани С[...], Мосгорисполкомой түрүүлэг[шын ор]логшо З. В. Миронова, С[СР-эй] МИД-эй коллегиин гэшүүн [...] Подцероб, СССР-эй МИД-эй [олон улас] хоорондын организацинуудай [хэрэ]гые даагшын орлогшо К. В. [...]ков, ООН-до байдаг СССР-[эй] үргэлжын түлөөлэгшын ор[логшо] Г. П. Аркадьев гэгшэд деле[гациин] гэшүүдэй орлогшонуудаар то[милог]доо.

ПОРП-гэй ЦК-гэй болон ПНР-эй правительствын делегаци Югослави ошо[бо]

Польшын хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Югославиин коммунистнуудай союзай Центральна Комитедэй болон Югославиин Арадай Федеративна Республикын правительствын уряалаар Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй болон Польшын Арадай Республикын правительствын делегаци сентябриин 10-да Югослави ошохонь. Тус делегаци Югославида 7 хоног байха.

ПОРП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Владислав Гомулка, П[НР]-гэй ЦК-гэй политбюрогой г[эшүүн,] Министрнүүдэй Соведэй Тү[рүүлэг]шэ Юзеф Циранкевич гэгшэ[д деле]гациие толгойлно.

ПОРП-гэй ЦК-гэй политб[юрогой] гэшүүн, гадаадын хэрэгүүдэй [ми]нистр Адам Рапацкий, ПО[РП-гэй] ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн, [...] ажахын министр Эдвард Ох[аб, ...]рэшэлэн Югославида байдаг [ПНР-]эй элшэн сайд Генрих Гр[...]ский делегацида оролсохо ба[йна].

(ТА[СС]).

Хитадай хүтэлбэрилэгшэд ГДР-эй арадай үндэһэ яһатанай армиин делегациин гэшүүдтэй уулзаба

Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, КНР-эй Түрүүлэгшын орлогшо Чжу-Дэ, КНР-эй Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лай гэгшэд ГДР-эй арадай үндэһэ яһатанай армиин делегациин гэшүүдтэй сентябриин 8-да уулзаа. Тус делегациие ГДР-эй национальна оборонын министр, генерал-полковник Вилли Штоф толгойлно. [Уул]залганай үедэ хани ёһоной [...]дөөн болоо.

КНР-эй гүрэнэй Соведэй [түрүүлэгшын] орлогшо, КНР-эй обо[роно]ны министр маршал Пын Дэ-ху[ай бо]лон тусхай тушаалтай бусад [...] уулзалганда байлсаа.

(ТА[СС]).

МНР ООН-эй гэшүүндэ абтаха ёһотой

ПЕКИН, сентябриин 9. (ТАСС). Сентябриин 9-дэ «Гуанминжибао» газетэдэ статья толилогдожо, Монголой Арадай Республикые ООН-эй гэшүүн болгожо абаха тухай эрилтэ эрид шууд дэмжэгдэнэ.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XII сессиин нээгдэхын урда тээ, ООН-до абыта гэжэ Аюулгүйн Соведтэ Монгол үшөө дахин хандаа. 600 миллион зонтой хитад арад Монголой энэ гуйлтыень бүримүһэн дэмжэнэ.

Бури 1946 ондо МНР ООН-эй гэшүүн болохо тухай мэдүүлгэ бариһан юм гэжэ газетэ бэшэнэ. Гэбэшье, США-гэй, мүн тэрээнэй тухирдаһан Чан Кай-шиин һаад ушаруулһан дээрэһээ Монгол мүнөө болотор ООН-эй гэшүүндэ абтаадүй.

МНР байгуулагдаһаар аяар 37 жэл болоо. Энэ хадаа бэеэ даанхай, демократическа, эб найрамдалда дуратай гүрэн юм. О[О]олон гэшүүн-орон Монголые [хүлеэн абаа]рээ. Дэлхэйн бүмбэрсэгэй бү[хы] зоной хахадһаань олонхиин [...] һуудаг оронуудтай, тэрэ тоо[до Со]ветскэ Союзтай Хитадтай бол[о]дитэй Монгол дипломатичес[кэ ха]рилсаа байгууланхай. Дэлхэй[н хоёр]дохи дайнай үедэ Монголой [Арадай] Республика хадаа фашистск[э ба]лимтарагшадта эсэргүү бүхы [дэл]хэйн арадуудай тэмсэлдэ ехэ [ту]са оруулһан юм. Мүнөөшье э[б най]рамдалай түлөө эсэшэ суса[шагүй]гөөр тэмсэнэ. Тиимэһээ [энэ] гүрэниие шэнэ гэшүүн бо[лгожо] абахаб гэһэн ООН-эй Уставай [...]тэдэ МНР бүримүһэн харюу[сана.]

МНР-ые ООН-эй гэшүүн [болго]жо абаха тухай асуудал Аю[улгүйн] Соведтэ, мүн Генеральна А[ссамб]лейн XII сессидэ шиидхэгдэх[э ёһо]той гэжэ газетэ бэшэнэ.

Хүүгэдэй дундаһаа эрхим һайн зурагшы[н] тодоруулхын түлөө уласхоорондын конку[рс]

ДЕЛИ, сентябриин 7. (ТАСС). 1956 ондо хүүгэдэй дундаһаа эрхим һайн зурагшые тодоруулхын тулада үнгэрэгдэһэн уласхоорондын конкурсдо илагшадта баяр ёһололой оршон байдалда Делиин томо кинотеатрнуудай нэгэн соо сентябриин 7-до шангууд барюулагдаба. Дэлхэйн 60 оронһоо энэ конкурсдо 40 мянган зураг эльгээгдэһэн байна. Конкурсдо хабаадагшадһаа 280 хүн шагналда хүртөө. Советскэ С[оюзай] хүүгэдэй зураһан 19 зураг [шагнал]хүртөө. 6 наһатай Леня Петро[в «...]бар» гэжэ зураг зураһанайнг[аа тү]лөө Индиин премьер-министр [Джа]вахарлал Неругэй нэгэдэхи [шагнал]хүртэбэ. СССР-эй хэрэгүүдэ[й Ин]дидэ байдаг саг зуурын эти[...]тэ Н. Н. Крюковтэ Советск[э Союз]зай хүүгэдтэ үгтэһэн шангуу[д ба]рюулагдаа.

Англиин империалистнуудта эсэргүүсэн Оманай арад зон тэмсэһээр

КАИР, сентябриин 7. (ТАСС). Англиин самоледууд Оманай һуурин газарнуудта бомбонуудые хаяһаар гэжэ Каирта байдаг Оманай имамай орлогшо эмир Салех Бен-Иса Эль-харси гэгшэ хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлбэ. Хүдөө тосхоной хүнүүд гэр байраа хаяж[а ...]далиг газарта бэеэ нюухаа [...]баатай болоно гэжэ тэрэ х[элэбэ.] Дайсанай сэрэг орон ру[у] нэбтэрэн ороод, хүн зониие [...] тушаана гэжэ Харси мэдүүл[бэ].

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

✦ ООН-до шэнэ гэшүүдые абаха тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхын тулада Аюулгүйн Соведэй заседани сентябриин 9-дэ нээгдээ. Энэ Совет резолюциин хоёр проект хаража үзэхэ юм. Нэгэдэхи проектдэ Монголой Арадай Республикые ООН-эй гэшүүн болгожо абаха гэжэ Советскэ Союз дурадхана. Хоёрдохи проект соонь США түрүүтэй хэдэн гүрэнүүд Урда Корейе болон Урда Вьетнамые ООН-эй гэшүүн болгожо абаха тухай дурадхал оруулна.

✦ Парижай газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Алжирта байдаг Францгиин сэрэгэй трибунал Алжирай 6 хүниие саазалжа алаха гэжэ шиидхэбэ.

✦ «Глобмастер» гэжэ 5 самолёт Америкын буу зэбсэг тээжэ, Иорданиин ниислэл хото сентябриин 9-дэ асарба гэжэ Юнайтед [Пресс] агентствын корреспондент А[...]һаа мэдээсэнэ.

✦ Лондондо Трафальгарска[й тал]май дээрэ үтэлһэн үбгэд х[...] сугларжа, сентябриин 8-да м[итинг] хээ. Пенсиемнай дары түргэ[н] болгогты гэһэн эрилтэ прави[тель]ствын үмэнэ табиһан рез[олюци] сугларагшад абаа.

✦ Францида эдеэ хоолой [сэн] улам дээшэлжэ байна. Авг[устын] 24-нэй үдэр 17 янзын эдеэ х[оолой] сэн дээшэлүүлэгдэһэн байгаа[.] сентябриин эхин багаар 25 [...] эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, тэрэ [тоодо] мяхан, малай тоһон, үрэ ж[эмэс,] овощиин сэн дээшэлбэ.

Редакторай орл[огшо]
О. ГОМБОЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора —32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-1[.], культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем —24-74 корректорская —37-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н 0517. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № [...]